

ОДГОВОРИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ НА
УПИТНИК КАНЦЕЛАРИЈЕ ВИСОКОГ
КОМЕСАРА ЗА ЉУДСКА ПРАВА
УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА О РАВНОПРАВНОМ,
ПРИСТУПАЧНОМ, БЛАГОВРЕМЕНОМ И
УНИВЕРЗАЛНОМ ПРИСТУПУ СВИХ ДРЖАВА
ВАКЦИНАМА КАО ОДГОВОРУ НА
ПАНДЕМИЈУ COVID- 19

МИНИСТАРСТВО ЗА ЉУДСКА И МАЊИНСКА ПРАВА И ДРУШТВЕНИ
ДИЈАЛОГ

Датум слања: 3. 10. 2022. године

Садржај

Увод.....	2
Одговори Републике Србије на Упитник Канцеларије Високог комесара за људска права Уједињених нација о равноправном, приступачном, благовременом и универзалном приступу свих држава вакцинама као одговору на пандемију COVID – 19.....	3
Responses of Republic of Serbia to the Questionnaire of the Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights on equal, affordable, timely and universal access by all countries to vaccines in response to the COVID-19 pandemic	6
Questionnaire of the Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights on equal, affordable, timely and universal access by all countries to vaccines in response to the COVID-19 pandemic.....	9

Увод

Посредством Сталне мисије Републике Србије при УН и другим међународним организацијама у Женеви стигао је циркуларни допис Високог комесара Уједињених нација за људска права, којим се у складу са Резолуцијом Савета за људска права 49/25 од држава чланица УН-а траже информације о равноправном, приступачном, благовременом и универзалном приступу свих држава вакцинама као одговору на пандемију COVID-19. Од држава се траже информације на који начин је приступ вакцинама утицао на право на уживање највиших стандарда физичког и менталног здравља.

Одговор је сачињен на бази информација које су доставили: Институт за јавно здравље „Батут“, као и информација којима располаже Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог.

Одговори Републике Србије на Упитник Канцеларије Високог комесара за људска права Уједињених нација о равноправном, приступачном, благовременом и универзалном приступу свих држава вакцинама као одговору на пандемију COVID – 19

Влада Републике Србије је благовремено препознала значај и потребу набавке вакцина против COVID-19 у циљу сузбијања пандемије, која је током 2020. године захватила цео свет.

Епидемија у Републици Србији проглашена је 20. марта 2020. године, а већ у јулу месецу исте године Институт за јавно здравље Србије је у сарадњи са Министарством здравља, кабинетом Председника Владе, здравственим установама и другим надлежним институцијама и органима започео активности на планирању вакцинације против COVID-19, а у складу са препорукама Светске здравствене организације и међународним споразумима и механизмима (COVAX) који су већ били припремани у том периоду.

Захваљујући благовременом уговарању вакцина са произвођачима, Република Србија је међу првим земљама у свету које су започеле вакцинацију својих грађана као и страних држављана са пребивалиштем у Србији већ 24.12.2020. године (Србија друга земља у Европи, после Велике Британије, која је добила Pfizer вакцину и трећа која је почела вакцинацију у Европи, после Британије и Швајцарске). Вакцинација је бесплатна и добровољна.

Сходно усвојеним плановима и приоритетима, вакцинација је започела првенствено од група највишег степена приоритета (корисници и запослени у домовима за старија лица и здравствени радници у свим здравственим установама у Србији, старије особе изнад 65 година, припадници МУП-а, Војске Србије и осталих безбедносних служби, медија). Масовна вакцинација свих грађана (не само приоритетних група) отпочела је 19. јануара 2021. године захваљујући томе што су залагањем наше државе обезбеђене довољне количине вакцина.

У циљу обезбеђења равномерне доступности вакцина за све заинтересоване грађане, омогућено је исказивање интересовања и избор вакцине електронским путем (преко рачунара или мобилног телефона), а заказивање вакцинације се на основу приоритета вршило СМС порукама и електронском поштом. За грађане који нису били у могућности да се сами пријаве, локалне самоуправе и домови здравља су организовали call центре и информационе службе које су помагале грађанима у пријављивању и обавештавали их о терминима и пунковима за вакцинацију.

Од марта 2021. године је омогућена вакцинација без заказивања за све грађане Србије, а касније и из региона: Босне и Херцеговине и Републике Северне Македоније. Током године је омогућена вакцинација свих страних држављана у Републици Србији, без обзира на статус боравка, под истим условима као што су се вакцинисали и грађани Србије, односно свим вакцинама и на свим вакциналним пунковима без заказивања.

Једна смо од ретких држава која је грађанима Србије као и страним држављанима обезбедила пет различитих вакцина против COVID-19 (Pfizer-BioNTech, Synopharm, Sputnik

V, AstraZeneca, Spikevax), а избор врсте вакцине су вршили сами грађани или, ако им је било потребно, уз консултацију са лекаром на вакциналном пункту.

Рањиве групе грађана или страних држављана (попут старих особа, непокретних особа, особа у удаљеним руралним подручјима, миграната и тражилаца азила, особа на издржавању казне затвора и др.) су вакцинисане уз посебне интервенције како би се повећала доступност вакцине (мобилни тимови на терену, превоз грађана до вакциналних пунктова, вакцинација у домаћинству, вакцинација у прихватним центрима за мигранте, вакцинација у затворима).

Поред наведеног, Република Србија је била и донатор вакцина, најпре земљама у региону, а касније и другим земљама широм света. (Први контингент од 4.680 вакцина „Pfizer“ испоручен је 14.2.2021. године Северној Македонији). Такође, привредна комора Србије је у сарадњи са Владом Србије обезбедила бесплатне вакцине за привреднике и њихове запослене из региона.

Што се тиче утицаја приступа вакцина на право на уживање највиших стандарда физичког и менталног здравља, чињеница је да је грађанима Републике Србије свих узрасних група за које је одобрена употреба вакцина, она била и доступна у процесу имунизације на целој територији.

Приступачност, доступност и универзалност у примени имунизације у Републици Србији јесте одлика процеса вакцинације од почетка пандемије (као што је наведено, међу првима у Европи) па до данашњег дана стварају осећај сигурности у вези са COVID-19 инфекцијом. Свакако и да широко заснована дистрибуција вакциналних пунктова, отварање ковид амбланти су представљали снажан организациони механизам којим су се обезбеђивали капацитети за збрињавање особа са не-ковид болестима и у околностима највећих изазова (пикови таласа пандемије), што је омогућило да се ефекти на физичко здравље изазвано ковидом, али и лечење особа са не-ковид обољењима значајно коригује у односу на концепцију потпуног укључивања свих капацитета, нарочито постелних, у ковид систем лечења.

Право на вакцинацију, као и здравствену заштиту обезбеђено је свим грађанима без разлике. Мера против ширења вируса примењивале су се без дискриминације, односно без прављења разлике између грађана, укључујући на основу националне, верске или језичке припадности. Припадницима националних мањина омогућен свакодневно приступ правовременим и лако разумљивим информацијама од значаја за здравље и живот, а где год је то могуће, обезбеђено је да основне услуге на локалу буду доступне на језицима мањина, посебно у здравству. Доступност информација је прилагођена по истом моделу за децу, особе са инвалидитетом и особе са сметњама у развоју. Све врсте доступних вакцина промовисане на једнак начин, а грађанима омогућено право да бирају вакцину.

Како би се додатно мотивисали грађани за вакцинацију и на тај начин брже постигао колективни имунитет, који за циљ има сузбијање епидемије, враћање основних функција здравственом систему и отварање економије Влада Републике Србије је у мају 2021. године усвојила Уредбу о подстицајним мерама за имунизацију и спречавање и сузбијање заразне болести COVID-19.

Додатна новчана подршка у износу од по 3.000 динара предвиђена је за све грађане Србије који су вакцинисани и све оне који ће до 31. маја 2021.г. примити бар прву дозу вакцине.

Грађанима Републике Србије је у мају 2021. године обезбеђено преузимање Дигиталног зеленог сертификата, односно потврде о извршеној вакцинацији против Ковида-19 и резултатима различитих тестирања на ову заразну болест.

Поред наведеног, национално истраживање на репрезентативном узорку које је 2022. године спровео Институт за ментално здравље у Београду (Projekat CoV2Soul, link:www.cov2soul.rs) коришћењем дијагностичког интервјуа у личном контакту са испитаницима (што је посебан квалитет истраживања, јер је током пандемије спроведен велики број истраживања, али мали број на репрезентативном узорку и у личном контакту са испитаницима), је показало да је разлика у учесталости депресивне симптоматологије као најчешћег интернализујућег типа сметњи у популацији (и потенцијално опасног по живот) лако увећана, али статистички безначајна, нарочито за категорију тешке депресивне епизоде. Слични резултати се добијају и за степен суицидалности. Оба податка иду у прилог теоријски познатој чињеници да тешки депресивни поремећај представља најчешће поремећај на који егзогени фактори слабије утичу, те тако и пандемија COVID-19.

Статистика:

У Републици Србији, у којој живи нешто испод седам милиона становника, дато је 3.354.075 првих доза вакцине, 3.278.198 других и 1.902.412 трећих доза (подаци 23. јуна 2022. г.са сајта <http://vakcinacija.gov.rs>) Према информацијама Канцеларије за ИТ и еУправу Владе Републике Србије у односу на узраст у вакцинацији предњачи број старијих грађана (од 65 до 74 године) и то 78 %, док групи младих (од 18 до 30 година) припада око 20%. Неповољна ситуација се односи на број вакцинисаних здравствених радника (66% вакцинисано) услед чега је кризни штаб за борбу против COVID-19 разматрао увођење обавезне вакцинације за здравствене раднике.

Responses of Republic of Serbia to the Questionnaire of the Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights on equal, affordable, timely and universal access by all countries to vaccines in response to the COVID-19 pandemic

The Government of the Republic of Serbia recognized the importance and need of procuring vaccines against COVID-19 in order to suppress the pandemic, which affected the whole world during 2020.

The epidemic in the Republic of Serbia was declared on the 20th of March, 2020, and in July of the same year, the Institute of Public Health of Serbia, in cooperation with the Ministry of Health, the Cabinet of the Prime Minister, medical institutions and other competent institutions and bodies, started with activities connected to planning vaccination against COVID-19, and in accordance with the recommendations of the World Health Organization and international agreements and mechanisms (COVAX) that were already prepared during that period.

Because of fast response and reaction to the situation, Republic of Serbia negotiated contracts with vaccines manufacturers, which put our country among first countries that started vaccinating its citizens, as well as foreign citizens residing in Serbia already on 24th of December 2020. (Serbia is the second country in Europe, after Great Britain, that received the Pfizer vaccine and the third that started vaccination in Europe, after Britain and Switzerland). Vaccination is free and voluntary.

In accordance with the adopted plans and priorities, vaccination started with the highest priority groups (users and employees in nursing homes and medical workers in all medical institutions in Serbia, elderly people over 65 years, members of the police, the Serbian Army and other security forces service, media). Global vaccination started on 19th Of January, thanks to the fact that sufficient amounts of vaccines were secured through the efforts of our state.

Republic of Serbia enabled to all residents to express their interest and preferred vaccine electronically, by computer or phone, which provided equal availability of vaccines for everyone. People who had priority in vaccination were able to schedule their appointment via phone messages or electronic messages. For citizens who were not able to register themselves, local governments, as well as, medical centers organized call centers and information services that helped citizens register and get information about appointments and places for vaccination.

Since March 2021. vaccination without an appointment was enabled for all citizens of Republic of Serbia, and later on, vaccination with same terms was provided for citizens from regions of Bosnia and Herzegovina and the Republic of North Macedonia. During that year, all foreign citizens were able to get vaccine in the Republic of Serbia, regardless of their residence status, under the same conditions as residents of the Republic of Serbia, regarding the availability of vaccination and choosing the place of vaccination.

Republic of Serbia is one of the few countries that enabled to all citizens, including the foreign citizens as well, five different options of vaccine against COVID-19 (Pfizer-BioNTech, Synopharm, Sputnik V, AstraZeneca, Spikevax), with possibility of making their own choice of preferred vaccine, with provided assistance of doctor if needed.

Vulnerable groups, regardless of their national status (such as elderly, immobile persons, persons in remote rural areas, migrants and asylum seekers, persons serving prison sentences, etc.) were vaccinated with special care and intervention to increase the availability of the vaccine (mobile teams in the field, transportation of citizens to vaccination points, vaccination in households, vaccination in reception centers for migrants, vaccination in prisons).

Republic of Serbia, in addition to the above, was also a donor of vaccines, first to the countries in region, and later to other countries in the world. (The first contingent of 4,680 Pfizer vaccines was delivered to North Macedonia on February 14, 2021). Serbian Chamber of Commerce in cooperation with the Government of the Republic of Serbia provided free vaccination for entrepreneurs and their employees from the region.

As for the impact of access to vaccines on the right to enjoy the highest standards of physical and mental health, the fact is that citizens of the Republic of Serbia of all age groups for whom the use of vaccines was approved, vaccines were also available in the immunization process throughout the territory.

Accessibility, availability and universality in the application of immunization in the Republic of Serbia is a feature of the vaccination process from the beginning of the pandemic (as stated before, among the first in Europe) until today, creating a sense of security in the circumstances of the COVID-19 infection. Certainly, the broad-based distribution of vaccination points and the opening of covid clinics represented a significant organizational mechanism that provided capacities for the care of people with non-covid diseases and in the circumstances of the greatest challenges (peaks of pandemic waves), which made it possible to significantly correct the effects on physical health caused by covid, as well as the treatment of people with non-covid diseases significantly corrects in relation to the conception of full inclusion of all capacities, especially hospital beds, in the covid treatment system.

The right to vaccination, as well as health care, is provided to all citizens without distinction. Measures against the spread of the virus were applied without discrimination, i.e. without making a difference between citizens, based on national, religious or linguistic affiliation. Members of national minorities are provided with daily access to timely and easy-to-understand information important for health and life, and wherever possible, it is ensured that basic local services are available in the languages of minorities, especially in healthcare. The availability of information is adapted according to the same model for children, persons with disabilities and persons with developmental disabilities. All types of available vaccines are promoted equally, and citizens are given the right to choose the vaccine.

In order to further motivate citizens to vaccinate and thereby achieve collective immunity faster, which aims to suppress the epidemic, restore the basic functions of the health system and open up the economy, the Government of the Republic of Serbia adopted in May 2021 the Decree on Incentive Measures for Immunization and Prevention and Suppression of the Infectious Disease COVID - 19.

Additional financial support in the amount of 3,000 dinars each was provided for all citizens of Serbia who have been vaccinated.

In May 2021, the citizens of the Republic of Serbia were provided with the download of the Digital Green Certificate, i.e. the confirmation of vaccination against Covid-19 and the results of various tests for this infectious disease.

In addition to the above, a national survey on a representative sample conducted in 2022 by the Institute of Mental Health in Belgrade (Project CoV2Soul, link: www.cov2soul.rs) using a diagnostic interview in personal contact with respondents (which is a special quality of research, because during the pandemic a large number of studies were conducted, but a small number on a representative sample and in personal contact with respondents), showed that the difference in the frequency of depressive symptomatology, as the most common internalizing type of disorder in the population (and potentially life-threatening) was easily increased, but statistically insignificant, especially for the severe depressive episode category. Similar results are obtained for the degree of suicidality. Both data support the theoretically known fact that major depressive disorder is most often a disorder that is less affected by exogenous factors, such as the COVID-19 pandemic.

Statistic:

In Republic of Serbia, which has a population less than 7 million, 3,354,075 first doses of the vaccine; 3,278,198 second doses and 1,902,412 third doses were given (data on June 23, 2022 from the website <http://vakcinacija.gov.rs>). According to information from the Office for IT and eGovernment of the Government of the Republic of Serbia, in regard to age, in the total number of vaccinated, elderly citizens (from 65 to 74 years old) lead the way with 78%, while the group of young people (from 18 to 30 years old) represent approximately 20%. The unfavorable situation refers to the number of vaccinated health workers (66% vaccinated), as a result of which the crisis headquarters for the fight against Covid-19 considered the introduction of mandatory vaccination for health workers.

Questionnaire of the Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights on equal, affordable, timely and universal access by all countries to vaccines in response to the COVID-19 pandemic

HAUT-COMMISSARIAT AUX DROITS DE L'HOMME • OFFICE OF THE HIGH COMMISSIONER FOR HUMAN RIGHTS
PALAIS DES NATIONS • 1211 GENEVA 19, SWITZERLAND
www.ohchr.org • TEL: +41 22 917 9000 • FAX: +41 22 917 9008 • E-MAIL: ohchr-regis@un.org / ahed.hassine@un.org

REFERENCE: TESPRDD/DESIB/ESCR/KH

Subject: Call for Contributions Ensuring equitable, affordable, timely and universal access for all countries to vaccines in response to the coronavirus disease (COVID-19) pandemic

The Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights presents its compliments to all Permanent and Observer Missions to the United Nations Office in Geneva, specialized agencies, other intergovernmental organizations, national human rights institutions, and non-governmental organizations and has the honour to inform of the following:

At its 49th session, the Human Rights Council adopted [resolution 49/25](#) on ensuring equitable, affordable, timely and universal access for all countries to vaccines in response to the coronavirus disease (COVID-19) pandemic.

The resolution requests that the High Commissioner for Human Rights, in consultation with States, UN agencies, funds and programmes, in particular the WHO, the special procedures of the HRC, the treaty bodies, civil society organizations and other stakeholders, prepare a report on the human rights implications of and good practices and key challenges in affordable, timely, equitable and universal access to and distribution of quality, safe, efficacious and affordable COVID-19 vaccines and the impact on the right of everyone to the enjoyment of the highest attainable standard of physical and mental health.

In this regard, OHCHR is seeking inputs on the following areas, in particular:

- (a) the human rights implications and the impact on the right of everyone to the enjoyment of the highest attainable standard of physical and mental health of affordable, timely, equitable and universal access and distribution of COVID-19 vaccines.
- (b) good practices and key challenges in ensuring affordable, timely, equitable and universal access and distribution of COVID-19 vaccines.

PAGE 2

Submissions should be limited to four pages and be submitted in an accessible format (Microsoft Word). They should reach the Office of the High Commissioner by 3 October 2022 and be addressed to the Registry of OHCHR, indicating in the subject matter 'Input to HRC resolution 49/25'.

For any follow-up queries, kindly contact Mr Khaled HASSINE (khaled.hassine@un.org).

16 August 2022